

Annotatie

Aan: CdK

Van: 5.1.2e, PRG/I&I

c.c.: Helga Witjes, Dirk Vreugdenhil, 5.1.2e

5.1.2e

Onderwerp: Bezoek CdK aan Sandor Gaastra, SG Economische Zaken

Datum overleg: 5 juni 2024

Aanwezige externen:

Aanwezige ambtelijke ondersteuning:

CONTEXT

Aanleiding/context overleg (waarom)

- De commissaris heeft woensdag 5 juni een gesprek met Sandor Gaastra SG van ministerie van economische zaken. Bezoek heeft tot doel om de sterke positie van Gelderland op het vlak van energietransitie en meer specifiek het kenniscentrum netcongestie en de kracht van de Gelderse semiconductor industrie te bespreken.
- Resultaat van het gesprek is om de vertegenwoordigers van het Rijk bewust te maken van het nut en de noodzaak van een kenniscentrum netcongestie én de positie van Gelderse bedrijven in de halfgeleiderindustrie voor Nederland en Europa.
- Deze annotatie betreft de semiconductorindustrie.

Belang Gelderland:

Gelderland heeft sterke halfgeleider industrie. In Nederland zijn zogeheten 'big 5' bedrijven. Samen goed voor 60% van de omzet in de Nederlandse halfgeleider industrie. 3 van deze 'big 5' bedrijven (NXP, Nexperia en BEI) zijn gevestigd in regio Arnhem-Nijmegen. Meestal wordt de hele omzet van NXP toegerekend aan Eindhoven maar 2/3 wordt verdiend in Nijmegen.

De overige 40% van de Nederlandse omzet bestaat uit 300 veelal kleinere bedrijven verspreid over het land.

In Gelderland, met een concentratie in de regio Arnhem Nijmegen, zijn 50 bedrijven met dergelijke omvang en betekenis gevestigd. De regio is daarmee een essentiële schakel in de nationale beleidsdiscussie over de ontwikkeling en versteviging van de halfgeleiderindustrie in Nederland en Europa.

Over deze positie in het Nederlandse landschap hebben we samen met de regio (TEB) een brief gestuurd aan de minister EZK. Daarbij hebben we verzocht om regievoering van het Rijk op de nationale keten. Dat is belangrijk voor de regio voor Nederland en haar positie in Europa.

Tegelijkertijd ook de reden dat Gelderland zich heeft aangesloten bij ESRA (European Semiconductor Regions Alliance). Het samenwerkingsverband van 31 Europese regio's met semiconductor industrie. Afgelopen week heeft Gelderland samen met Overijssel, Noord-Brabant en Flevoland en de 27 andere Europese regio's, in Dresden een positionpaper ondertekent voor het behouden en verder ontwikkelen van deze sector. Dit paper wordt aangeboden aan de commissie.

Initiatief bedrijven

Met de recente oprichting van Chiptech Nijmegen door de 8 toonaangevende regionale bedrijven en de ontwikkeling van hun ambities tonen zij aan ook een mooie toekomst voor zich te zien en daarop te willen investeren. Deze bedrijven ontwikkelen nu een gezamenlijke agenda aan de hand van hun sterktes en positioneren zich daarmee in Nederland en Europa.

De provincie investeert al langer in de halfgeleider industrie van onze regio. Zowel met de ontwikkeling van de werklocatie Novio Tech Campus als het open en onafhankelijke onderzoekscentrum CITC. Dat doen we niet alleen, want samen met de gemeente Nijmegen én de bedrijven.

OostNL is als onze regionale ontwikkelingsmaatschappij betrokken in de rol van netwerker en investeerder. Dit doen zij o.a met middelen van het perspectieffonds Gelderland.

De afgelopen drie jaar heeft de provincie alleen al 380 miljoen in de regio geïnvesteerd. Dat doen we niet alleen voor economie maar voor het hele brede veld van opgaven. Binnensteden, natuur, waterveiligheid, cultuur, bereikbaarheid, economie, etc etc.

Benoemen aan vertegenwoordiging van EZK:

Naar aanleiding van bekend maken van het project 'Beethoven' is namens de provincie en de Economic Board een brief naar Minister Adriaansens verstuurd. Hierin wordt het Rijk opgeroepen regie te pakken om de totale kracht van de gehele sector semiconductor industrie te behouden en te verder te versterken. In deze Nederlandse keten zijn de bedrijven in Arnhem Nijmegen belangrijke en grote spelers.

U kunt het gesprek met de SG benutten om concrete afspraken te maken met het ministerie hoe we het gesprek hierover ambtelijk en bestuurlijk kunnen starten en vervolgen.

Achtergrondinformatie Gelderse Semiconductor industrie. Wat is het wat is de omvangrijk, wat doen we en wat willen wij?

Wat is onze Gelderse propositie:

Er is een lijn van Eindhoven via Nijmegen naar Twente met daarop semiconductorbedrijven, die de hele keten van deze sleuteltechnologie beslaan. Dat maakt NL uniek en vergelijkbaar met Japan en VS. Nijmegen is door de vestiging van verschillende internationale marktleiders zoals NXP en Nexperia daarbij (al 70 jaar) ook de enige productielocatie van de Benelux.

In Gelderland maken we in hogere volumes betrouwbare en geavanceerde chips:

- We hebben daarvoor grootschalige productiefaciliteiten, kennis en netwerken.
- Deze hebben kennis van de markt en werken wereldwijd;
- We hebben daarvoor kennis van oplossingen voor packaging en ondersteunen onderzoeksfaciliteiten;
- We hebben het (inter)nationaal gewaardeerde opleidingsprogramma semicon van het CITC voor HBO en MBO;
- We hebben met Noviotech campus een brandpunt in de regio, in deze locatie wordt de komende jaren in het verlengde van de stedelijke ontwikkeling in Winkelsteeg, geïnvesteerd in zowel wonen én werken. In het laatste Nationale campus onderzoek de heeft NTC zich ontwikkeld tot volwassen campus.

Wat vragen we ambtelijk op proces en op inhoud:

Inhoud:

- Op inhoud vragen we landelijke herkenning van deze gehele keten en de positie van Gelderland en meer specifiek Nijmegen daarin;
- Landelijke erkenning van het belang van het packaging-verhaal via CITC, het open en onafhankelijk onderzoekscentrum voor heterogene integratie. Zowel voor semiconductor als Photonica;
- Aandacht voor het netcongestie verhaal: NXP wil het liefste haar eigen net afstoten, naast toevoer van energie is ook de stabiliteit van het net van cruciaal belang. NXP toont bereidheid hier ook zelf in te investeren, bv. met Drups (Diesel Rotary Uninterruptable Power Supply) twv 60 miljoen;

Proces:

- Bij plannen voor semiconductor hoort dus ook het Gelderse deel en de verdere keten in Twente
- Doe mee met het open en onafhankelijke onderzoekscentrum CITC;
- positioneer Nijmegen/HAN duidelijk in de opleidingskolom van Beethoven.

1. Wat vragen we bestuurlijk op inhoud en proces

Inhoud:

- Maak NTC als semiconductorhub voor packaging, kennis van grootschalige productie en wereldwijde marktkennis voor Nederland. Dit vraagt ruimte, geld, bestuurlijke aandacht en inzet.

Proces:

- Bewaak het bovenstaande in CHIP NL;
- Bewaak het bestaande kennisprogramma CITC op talentontwikkeling voor semiconductor industrie in planvorming en uitvoering van Beethovenplan;

- Agendeer het NL-belang in Europa en behartig die belangen.
- De regio doet dit binnen European Semiconductor Regions Alliance (ESRA) verband in Europa

2. Wat vragen we aan de politiek

Inhoud:

Erken en herken het belang van de hele keten van semiconductor in NL en Europa en vraag de minister daar regie op te voeren voor het toekomstig verdienvermogen van NL.

- Heb oog voor de gevestigde industrie productie. Die moet je niet willen laten gaan.

Proces :

- Bewaak dat het kabinet daar oog voor heeft en belang behartigd in Europa en in NL

3. Wat doen we zelf

Concrete voorbeelden:

- Gebiedsontwikkeling Winkelsteeg, inclusief Novitech. Grootschalige stedelijk ontwikkelgebied met 4.000 woningen waar de combinatie wonen-werken wordt gemaakt. Grootste stations ontwikkelingslocatie in Nederland. Onderdeel van de woondeal. Ook woningbouw impuls benut en via ons perspectiefonds medeontwikkelaar voor NTC. Eerdere fases heeft de provincie -samen met Rijksmiddelen- hierin geïnvesteerd.
- Ontwikkeling van campus omgeving Novitech (cofinanciering geschat op 10 miljoen);
- Ondersteunen mede businessdevelopment en projectontwikkeling van Briskr met jaarlijks 400.000,- van de provincie en 150.000,- van de gemeente.
- CITC als kennis instituut (cofinanciering 10 miljoen in periode 2020-2025, gemeente en provincie). Waarvan 7,5 miljoen provincie en 2 miljoen gemeente.
- Campus Nijmegen heeft een actie agenda met een lijn voor human capital, samenwerking met HAN, RU, Radboudumc en op termijn ook ROC Nijmegen (geschatte cofin. 100.000 euro per jaar)
- Chiptech Nijmegen: samenwerkingsverband tussen bedrijven met thema's kennis van grootschalige productie en markt en packaging heterogene integratie.
- Huisvesting van het AI Robolab van RU op Novio Tech Campus

Wat kunnen we doen met vergelijkbare middelen?

- Verdere investeringen in de fysieke infrastructuur (hardware) op en rondom de campussen. Nijmegen kent twee campussen, beide genoemd in recente nationaal campus onderzoek. Voor beide gebieden ligt dit jaar een ontwikkelstrategie klaar, waar ook aandacht is voor ruimte voor innovatieve bedrijvigheid.
- Verder investeringen in de hard en software: CITC als kennisinstituut verder door ontwikkelen en mondiaal uitbouwen, meer programma's draaien, samenwerking met HAN en RU (bv. op het gebied van materiaal ontwikkeling) versterken, talent-programma's opschalen, programma's

gericht op behoud van internationaal talent uitbreiden, etc. stimuleren van ondernemerschap.

4. Risico's/aandachtspunten

- Semiconductor bedrijven zijn in de lead. Publieke partijen zijn in dit dossier faciliterend aan behoefte aan de ontwikkeling van bedrijven
Belangrijk om uit te stralen;
- Aandacht voor belang van goed gefaciliteerde werklocatie zeker ook op het vlak van combinatie wonen werken en vooral energie en klimaatadaptie;
- Kwetsbaarheid sector is hoge energieverbruik maar ook bv chemicaliën. en water. Hier heeft de sector een opgave naar circulair;
- Rol en taakverdeling provincie versus TEB- Calimero-effect, we zijn (in tegenstelling tot berichtgeving in de media) geen toeleverancier van ASML, maar moeten insteken op het benadrukken van de eigen kracht van het cluster in de keten (productie + packaging).

Benoem aan vertegenwoordiging van EZK:

Naar aanleiding van bekend maken van het project 'Beethoven' is namens de provincie en de Economic Board een brief naar Minister Adriaansens verstuurd. Hierin wordt het Rijk opgeroepen regie te pakken om de totale kracht van de gehele sector semiconductor industrie te behouden en te verder te versterken.

In de brief geven we aan hierover het gesprek te willen aangaan. Er liggen grote kansen voor de halfgeleiderindustrie in Gelderland als onderdeel van de hele semiconductor industrie in Nederland en Europa.

Het gesprek met de vertegenwoordigers kan benut worden om concrete afspraken te maken met het ministerie hoe we dit gesprek ambtelijk en bestuurlijk kunnen starten.